

Dějiny jako „dění“

Nietzsche má v pozůstalostních zlomcích dvě věty, které stojí za promýšlení. „Die posthumen Menschen werden schlechter verstanden, aber besser gehört als die zeitgemäßen. Oder, strenger“ sie werden nie verstanden – und eben daher ihre Autorität!“ (Bd.13, 479). Především nejde o průměrné, banální, triviální činy a myšlenky starých, nýbrž o ty, které už ve své době narážely svou nezvyklostí, provokovaly svou nečekaností a iritovaly svou novotou. Proč jsou takové činy a myšlenky přijímány lépe po smrti svých autorů? Asi proto, že se nové generace naučily, jak je asimilovat, tedy přežvýkat a rozmělnit, a pak použít na něco aktuální generaci přiměřenějšího, snesitelnějšího, únosnějšího. Jde prostě o to, že je vždycky zapotřebí nějakého delšího nebo kratšího času, aby se některé myšlenky, které dráždily nebo odpuzovaly, ale byly v nějakém hlubším smyslu „pravdivé“, transponovaly do podoby méně dráždivé, snad dokonce přitažlivé – ovšem za tu cenu, že jsou ve svém původním smyslu sobě odcizeny, že jsou deformovány, zbavena toho asi nejcennějšího, a že jsou trivializovány a banalizovány. Teprve na základě této trivializace a banalizace se jim konečně dostává autoritativního postavení a všeobecného souhlasu. Není to však souhlas s původní myšlenkou, nýbrž jen s její zpotvořeninou, v níž se nová doba, nová generace vykladačů a naslouchajících sama nachází zobrazena. Směr zmíněné banalizace a trivializace je předem dán: je jím uspokojení těch, kteří myslitele nahradí symbolem, totiž jménem, aniž by se namáhali jeho texty pozorně číst.

(Písek, 030508-3.)